

ІНКЛЮЗИВНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНОМУ ПРОСТОРИ

Г. І. РИБАК, канд. екон. наук,

доц. кафедри економічної теорії та міжнародної економіки

Д. А. ЛЕЛЮК, студ.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Економічний прогрес, на думку багатьох науковців, зосереджений на трьох основних принципах, таких як єдність та рівновага усіх економічних процесів; створення альтернативних концепцій розвитку економіки та раціональне залучення усіх наявних ресурсів. Зазначеним принципам відповідає інклюзивний розвиток.

Поняття інклюзія (англ. inclusion – включення, залученість), яка безпосередньо стосується даної теми, у сучасному світі набуває все більшої актуальності, бо закликає до певних коректив економічних процесів на мікро та макrorівні [1]. Інклюзія є збільшенням ступеню участі усіх громадян соціуму у процесі економічного зростання і справедливим розподілом його результатів. Поняття має широке значення і реалізоване в багатьох аспектах, у зв'язку з чим в економічній літературі розглядаються поняття «інклюзивне зростання», «інклюзивні інновації», «інклюзивний розвиток», «інклюзивна економіка» тощо. Саме поняття інклюзивне зростання є опорою та головною ідеєю побудови «нової» економіки України. Звідси можна побачити головну мету: довести, що інклюзивне зростання – це можливість піднесення економіки України на новий рівень.

Інклюзивний розвиток базується на перерозподілі добробуту, усуненні дискримінації та залученні усіх трудових ресурсів, що забезпечує більшій частині населення високий рівень життя. Люди можуть отримувати вигоди від економічного зростання як пасивні учасники, не приймаючи активної участі у збільшенні доходу або ВВП, а лише завдяки політиці перерозподілу. Це є досить поширеною практикою у більшості країн, і не тільки в бідних і тих, що розвиваються [4].

Найраціональніший курс щодо інклюзивного зростання України представила Європейська комісія (European Commission). Вона визначає інклюзивне зростання як забезпечення високого рівня зайнятості, інвестування в освіту, боротьбу з бідністю і модернізацію ринків праці, системи соціального захисту і сприяння більшому об'єднанню суспільства. Переваги економічного зростання мають поширюватися на усі регіони країн, посилюючи територіальну єдність. Єврокомісія під час підготовки стратегії «Європа 2020» позначає, що інклюзивне зростання включає в себе: повне використання трудового потенціалу, зниження бідності та її наслідків, розвиток соціальної залученості, вилучення міжнародних соціальних проблем для подальшого економічного прогресу [2]. Таке комплексне бачення проблеми зростання і його

інтегрованість у структурні реформи забезпечують диверсифікацію економіки і її перехід на «зелені принципи» через збільшення частки відновлених джерел енергії. Важливо мати залученість в процес інклюзивного розвитку різних секторів економіки (не тільки високотехнологічних) при акценті на інфраструктуру, як необхідну умову інклюзивності і сталості зростання. Дана стратегія є важливою також з точки зору об'єднання держав на міжнародному рівні, яка пояснюється сприянням покращення економічних відносин завдяки захисної гуманістичної ідеї.

Дана стратегія пропонує сім напрямів діяльності для досягнення інклюзивного зростання на міжнародному рівні. Якщо їх пристосувати під економіку України задля міжнародного спрямування інклюзивного розвитку, то вони б були такими:

1. Інноваційний напрямок розвитку, а саме об'єднання зусиль для застосування їх у всіх сферах життя і розвитку економіки.

2. Освітній розвиток, стимулювання самоосвіту та залучення молоді до ринку праці.

3. Діджиталізація, тобто створення такої системи, яка дозволила усім сферам долучитися до цифрового простору на всіх територіях країни, усіх прошарків населення.

4. Відповідальне споживання ресурсів, залучення новітніх технологій зі збереження енергії, зниження залежності зростання економіки від споживання ресурсів.

5. Світова конкурентоспроможність підприємств. Долучення до глобалізаційних процесів та стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу.

6. Створення мобільних трудових ресурсів. Мобільність не лише територіальна, а й кваліфікаційна (отримання нових навичок та знань).

7. Боротьба з бідністю. Створення нових робочих місць зменшення бідності за рахунок розвитку економіки та ефективного перерозподілу доходів у всіх галузях.

До зазначених пунктів можливо було б додати ще й екологічну складову розвитку, так як це міжнародна проблема до якої необхідно долучатися усім країнам світу, незалежно від їхнього рівня розвитку.

Україна знаходиться лише на порозі до інклюзивного розвитку. Вже почали запроваджуватися реформи, що були затверджені в стратегії «Україна – 2020 року». Її метою було досягнення українською економікою європейських стандартів життя та можливості конкурувати на світовій арені. Стратегія інклюзивного зростання України має бути пріоритетним для визнання держави на міжнародному рівні, зокрема для країн ЄС, до яких прагнемо.

Отже, для переходу України на інноваційний шлях розвитку потрібна активна комплексна інноваційна політика держави, що включає найважливіший компонент – гуманітарний складник [3]. Разом із тим інноваційна політика, що реалізується нині в нашій державі, має переважно технологічний характер, впровадженню інновацій в соціальній сфері

приділяється недостатня увага. Питання підвищення якості життя населення на основі активізації соціальної відповідальності бізнесу, освоєння інклюзивних інновацій залишаються недостатньо розробленими аспектом теоретико-методологічних підходів. Україна має величезний потенціал, подеколи навіть значні переваги перед іншими розвиненими країнами, але розкрити його можна лише впроваджуючи радикальні зміни, до яких на даний момент країна ще не дійшла. Інклюзивне зростання – це крок вперед до міжнародного співробітництва та економічного прогресу, тож Україна має усі шанси увійти до лідерів країн Європейського Союзу.

Література:

1. Галасюк В. Пути перехода Украины к инклюзивной экономике / В. Галасюк. – URL: <http://hyser.com.ua/economics/puti-perehodaukrainy-k-inklyuzivnoj-ekonomike-eksperty-145320>
2. Inclusive Growth: Measurement and Determinants. Washington DC: IMF, 2013. URL: <https://www.imf.org/external/pubs/cat/longres.aspx?sk=40613.0>
3. Базиліук А. В. Інклюзивне зростання як основа економічного розвитку / А. В. Базиліук, О. В. Жулин // *Економіка та управління на транспорті*, 2015. – Вип. 1. – С. 19–29. – URL: <http://nbuv.gov.ua>
4. Прогнімак О. Д. Інклюзивний розвиток України: перешкоди vs перспективи / О. Д. Прогнімак // *Економічний вісник Донбасу*, 2018. – № 1(51). – С. 187–197. – URL: [http://www.evd-journal.org/download/2018/1\(51\)/pdf/26-Prohnyimak.pdf](http://www.evd-journal.org/download/2018/1(51)/pdf/26-Prohnyimak.pdf)

РОЛЬ ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ В ОРГАНІЗАЦІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Н. В. ПАСТУХОВА, аспірантка кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків

Зовнішньоекономічна діяльність – це один із головних видів діяльності кожної країни, який обумовлює її всебічний розвиток в цілому. В умовах посилення процесів глобалізації, яка перш за все, характеризується невинним внесенням своїх корективів в структуру та функціонування світового господарства, зовнішньоекономічна діяльність набула принципово нових форм та видів, що змушує учасників міжнародного ринку пристосовуватися до цих змін. В цьому напрямку безумовною запорукою підвищення результативності зовнішньоекономічної діяльності є інклюзивний розвиток.

На сьогоднішній день існує багато визначень інклюзивного розвитку, але першими, хто дав визначення терміну «інклюзивний розвиток» були такі всесвітні організації як ООН, Комісія Інклюзивного Розвитку, Всесвітній Економічний Форум, Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) тощо. Наприклад, Комісія Інклюзивного Розвитку (The Commission Inclusive Growth) [5] трактує інклюзивне зростання як інтегроване широкомасштабне зростання, яке поширюється на широкий діапазон людей та місць для того, щоб сприяти та отримувати переваги від економічного успіху;